

Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Tekst 1

- 1 maximumscore 2**
  - de (eigenlijke) verdediging van Socrates 1
  - de tegeneis van Socrates 1Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 2 maximumscore 1**

Zij hebben tegen zijn veroordeling gestemd.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 3 maximumscore 1**

orakeluitspraken/orakels

- 4 maximumscore 1**

ἔσχατα (regel 9)

- 5 maximumscore 2**
  - Normaal greep zijn δαιμόνιον / innerlijke stem in (zelfs bij kleine/onbelangrijke aangelegenheden) / hield zijn δαιμόνιον hem tegen, wanneer hij iets verkeers dreigde te doen 1
  - Het δαιμόνιον greep nu niet in op de dag van het proces 1Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 6 maximumscore 1**

De dood is iets goeds / De onjuiste mening over het feit dat de dood iets slechts is.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 7 maximumscore 2**
  - Socrates werd ervan beschuldigd (de oude goden niet te vereren, maar) nieuwe goden te introduceren 1
  - Het σημείον zou als een nieuwe god kunnen worden opgevat 1Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 8 B**

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 2 Een droomloze slaap / toestand zonder enige gewaarwording. Of woorden van overeenkomstige strekking. <i>Opmerking</i> <i>Wanneer alleen als antwoord is gegeven '(diepe) slaap', één scorepunt toekennen.</i>	
10	maximumscore 1 Zij waren eveneens de dupe van een (in hun ogen) onrechtvaardig oordeel. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
11	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • litotes / dubbele ontkenning • οὐκ ἀηδὲς (regel 35) <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen: οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη (regel 35)</i>	1 1
12	maximumscore 2 Twee van de volgende drie antwoorden: <ul style="list-style-type: none"> – Socrates zegt dat hij dikwijls wil sterven (als dat waar is) – Socrates merkt op dat de doodstraf niet meer mogelijk is in de onderwereld / dat hij dan niet meer terechtgesteld kan worden voor zijn manier van vragen stellen – Socrates merkt op dat schimmen onsterfelijk zijn Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 2

- 13** **maximumscore 1**
In Tekst 1 staat niet dat het teken van Apollo afkomstig is.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 14** **maximumscore 1**
In Tekst 1 zegt hij wél dat de dood een soort slaap zou kunnen zijn.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 15** **maximumscore 1**
(In de Apologie heeft Socrates gezegd) dat veel mensen menen wijs te zijn (maar dat in werkelijkheid niet zijn).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Algemeen

16 maximumscore 2

(De tegeneis die Socrates stelt:) Socrates zegt dat hij eigenlijk een weldoener is van de stad / dat hij in plaats van straf het voorrecht verdient op staatskosten dagelijks de maaltijd te mogen gebruiken (omdat hij een weldoener van de stad is).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking 1

Niet fout rekenen wanneer een voorbeeld is genoemd van zijn optreden tegenover de mensen die hij onderzoekt/ondervraagt / van zijn optreden tegenover de juryleden die hem veroordeeld hebben.

Opmerking 2

Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'de tegeneis', één scorepunt toekennen.

Tekst 3

17 maximumscore 2

- De persoonsvorm in de hoofdzin ἠσθάνοντο/ἔλεγε is in de vertaling persoonsvorm in de bijzin geworden 1
- Het participium φροντίζων is in de vertaling als persoonsvorm in de hoofdzin weergegeven 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking 1

Niet fout rekenen, wanneer als een van de twee antwoorden is gegeven: de indirecte rede in het Grieks (ὅτι t/m ἔστηκε) is in de vertaling met een directe rede weergegeven.

Opmerking 2

Niet fout rekenen, wanneer als een van de twee antwoorden is gegeven: de Griekse zin is in de vertaling gesplitst in meerdere zinnen.

18 maximumscore 1

De zin verklaart waarom de soldaten hun matrassen naar buiten hadden gebracht / waarom ze buiten waren gaan liggen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

19 maximumscore 1

Dat Socrates daar héél lang stond (van de ochtend t/m de ochtend van de volgende dag) / dat Socrates een groot uithoudingsvermogen had.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 1 Socrates bidt (tot de zon). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
21	maximumscore 1 ἐσκεδασμένων (ἤδη τῶν ἀνθρώπων) (regel 16-17)	
22	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Aristophanes wilde Socrates belachelijk maken • terwijl Alcibiades wil illustreren hoe dapper/zelfverzekerd Socrates was Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
23	maximumscore 1 Het betreft een uitspraak die bedoeld is als algemene waarheid (en die niet alleen verwijst naar de specifieke situatie van dat moment). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i> <i>Fout rekenen: praesens historicum</i>	
24	C	
25	maximumscore 1 Alcibiades was mede verantwoordelijk voor de nederlaag van Athene in de Peloponnesische Oorlog. (Hij zou daarom op weinig sympathie van de jury hebben kunnen rekenen / Aan zijn getuigenverklaring zou de jury daarom weinig waarde gehecht hebben). Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 4 en Tekst 3

26	maximumscore 1 ἐμοὶ (καὶ) τὰριστεῖα ἔδοσαν (οἱ στρατηγοί) (regel 9)	
27	maximumscore 3 <ul style="list-style-type: none"> • a. Niemand anders probeerde Alcibiades te redden behalve Socrates • Hij redde zowel Alcibiades zelf als zijn wapenrusting • b. De Crescenzo zegt dat Socrates Alcibiades op zijn rug droeg / dat ze dwars door een horde vijanden vluchten Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 28

28 maximumscore 2

Ἔρτι ἦκεις ἢ πάλαι; Ἐπιεικῶς πάλαι.

Ben jij zojuist gekomen / Kwam/Kom jij zojuist of lang geleden? Behoorlijk lang geleden.

Niet fout rekenen: ἢ πάλαι of ben je er al lang?

ἦκεις niet vertaald als 2e pers. ev. van ἦκω

0

ἢ elke andere vertaling behalve 'of' of een synoniem daarvan

0

πάλαι niet vertaald als bijwoord

0

Kolon 29

29 maximumscore 2

Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με,

Waarom heb je mij dan niet meteen gewekt / wekte jij mij dan niet meteen,

εὐθὺς rechtstreeks

1

εὐθὺς (op)recht/openhartig/openlijk

0

ἐπήγειράς niet vertaald als 2e pers. ev. aor. van ἐπεγείρω

0

ἐπεγείρω opwekken

1

ἐπεγείρω aanmoedigen

0

Kolon 30

30 maximumscore 1

ἀλλὰ σιγῇ παρακάθῃσαι;

maar zit je er zwijgend bij?

ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος

0

σιγῇ vertaald als persoonsvorm

0

παρακάθῃσαι niet vertaald als 2e pers. ev. praesens

0

Kolon 31

31 maximumscore 1

Ὅ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες·

Dat heb ik met opzet niet gedaan bij Zeus, (o) Socrates;

μὰ τὸν Δία niet vertaald als uitroep

0

Δία niet vertaald met Zeus

0

ὦ Σώκρατες niet vertaald als vocativus

0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 32		
32	maximumscore 2 οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον (kolon 33) εἶναι. ik zou zelf willen dat ik niet was / niet willen zijn.	
	ἂν niet uitgedrukt	0
	αὐτὸς vertaald met persoonlijk voornaamwoord (bijv. hij)	0
	οὐδ' ἤθελον ik weigerde	0
	ἤθελον niet vertaald als 1e pers. ev. imperfectum van ἐθέλω	0
	ἐθέλω weigeren/zullen/plegen / in staat zijn	0
	εἶναι niet vertaald als inf. van εἶμί (zijn)	0
Kolon 33		
33	maximumscore 1 ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ (ἐν) in zo'n (grote) slapeloosheid en verdriet	
	τοσαύτῃ niet bijvoeglijk verbonden met ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ	0
	λύπῃ niet vertaald als zelfst. nw. afhankelijk van ἐν	0
Kolon 34		
34	maximumscore 2 Ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω Maar ook bewonder ik jou / verwonder ik me over jou al lang	
	καὶ σοῦ ook jou	1
	ἀλλὰ καὶ σοῦ andere (dingen) en jou	0
	πάλαι niet vertaald als bijwoord	0
	πάλαι lang geleden	1
	θαυμάζω ik bewonderde	1
	θαυμάζω zich afvragen	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 35		
35	<p>maximumscore 2 αἰσθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις· wanneer/omdat ik merk hoe/dat jij lekker/aangenaam / met genoeg licht te slapen / slaapt;</p>	
	αἰσθανόμενος participium nevenschikkend vertaald	0
	αἰσθανόμενος niet verbonden met het onderwerp van θαυμάζω	0
	αἰσθανόμενος voortijdig vertaald	1
	αἰσθανόμενος concessief vertaald	0
	ὡς ἡδέως καθεύδεις niet vertaald als bijzin die afhankelijk is van αἰσθανόμενος	0
	ὡς elke andere vertaling behalve ‘dat/hoe’ of een synoniem daarvan	0
	ἡδέως graag	1
	καθεύδεις vertaald als verleden tijd	1
	Indien ook θαυμάζω (kolon 34) als verleden tijd is vertaald, hier niet meer aanrekenen.	
Kolon 36		
36	<p>maximumscore 1 καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, en met opzet wekte ik je niet,</p>	
	Niet fout rekenen: ἤγειρον ik heb gewekt	
	καὶ ook	0
	ἐπίτηδές οὐκ niet met opzet	0
	ἤγειρον niet vertaald als 1e pers. ev.	0
	ἤγειρον vertaald als praesens	0
	ἤγειρον niet vertaald als werkwoordsvorm van ἐγείρω	0
	Indien ook in kolon 29 ἐπήγειράς niet vertaald is als vorm van ἐπεγείρω, hier niet meer aanrekenen	
	ἐγείρω aanmoedigen/opwekken	0
	Indien ook in kolon 29 ἐπεγείρω is vertaald als aanmoedigen/opwekken, hier niet meer aanrekenen	
Kolon 37		
37	<p>maximumscore 2 ἵνα ὡς ἡδιστα διάγης. opdat je / om ervoor te zorgen dat je zo aangenaam mogelijk je tijd zou/zult doorbrengen / doorbrengt/doorbracht.</p>	
	om zo aangenaam mogelijk te leven	0
	ἵνα waar	0
	ὡς ἡδιστα zo graag mogelijk	1
	διάγης vertaald met onjuist onderwerp	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 38		
38	maximumscore 2 Καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε (kolon 39) ἠὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, En/ook heb ik (weliswaar) (natuurlijk/dus) je dikwijls als gelukkig beschouwd/genoemd wegens/om je manier van doen / karakter,	
	σε τοῦ τρόπου jouw karakter	1
	ἠὐδαιμόνισα vertaald als praesens	1
	ἠὐδαιμόνισα vertaald als futurum	0
	ἠὐδαιμόνισα niet vertaald als 1e pers. ev.	0
	τοῦ τρόπου genitivus niet vertaald als afhankelijk van ἠὐδαιμόνισα	0
Kolon 39		
39	maximumscore 2 καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ ook vroeger/eerder in je/het hele leven	
	καὶ en	1
	πρότερον niet vertaald als bijwoord	0
	πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ voor in het hele leven	0
	ἐν παντὶ τῷ βίῳ in ieder leven	0
Kolon 40		
40	maximumscore 2 πολὺν δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστῶσῃ συμφορᾷ, maar/en verreweg 't meest bij/in de ramp/gebeurtenis die zich nu voordoet / nabij is / (je) te wachten staat / overkomen is,	
	πολὺν μάλιστα veel meer / vooral veel / zeer zeker	1
	μάλιστα meestal/ongeveer	0
	νῦν niet verbonden met παρεστῶσῃ	1
	παρεστῶσῃ niet vertaald als participium bij συμφορᾷ	0
	παρεστῶσῃ participium predicatief vertaald	1
	ἢ συμφορᾷ geluk	0
Kolon 41		
41	maximumscore 2 ὥς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις. hoe gemakkelijk en kalm jij die (ver)draagt / zo gemakkelijk en kalm als jij die (ver)draagt / (om)dat jij die gemakkelijk en kalm (ver)draagt.	
	Niet fout rekenen: zo gemakkelijk en kalm (ver)draag jij die	
	ὥς opdat / zo ... mogelijk	0
	αὐτὴν zelf	0
	φέρω brengen/halen/wegdragen/veroorzaken/leiden	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 42		
42	<p>maximumscore 2 Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν Want, (o) Crito, het zou verkeerd (kunnen) zijn / zal wel / kan verkeerd zijn dat ik boos word</p>	
	Niet fout rekenen: ἀγανακτεῖν boos te worden	
	Niet fout rekenen: καὶ γὰρ want ook / en immers	
	ὦ Κρίτων niet vertaald als vocativus	0
	πλημμελὲς niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde	0
	εἶη vertaald met onjuist onderwerp	0
	εἶη potentialis niet uitgedrukt	0
Kolon 43		
43	<p>maximumscore 1 τηλικούτον ὄντα, zo oud (zijnde) / terwijl/wanneer/hoewel/omdat ik zo oud / van zo'n leeftijd ben,</p>	
	τηλικούτος zo jong / zo groot	0
	ὄντα vertaald met onjuist onderwerp	0
Kolon 44		
44	<p>maximumscore 2 εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. als het nodig is eindelijk/nu/aanstands/dadelijk te sterven / mijn leven te beëindigen / als ik eindelijk moet sterven.</p>	
	εἰ niet vertaald als voegwoord	0
	δεῖ elke andere vertaling behalve 'het is nodig' of een synoniem daarvan	0
	ἤδη voortaan	0
	τελευτᾶν niet vertaald als infinitivus	0
	τελευτάω eindigen	1
	τελευτάω voltooien/vervullen/ophouden	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 45		
45	maximumscore 2	
	Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἀλίσκονται, Ook anderen die zo oud zijn / van zo'n leeftijd, (o) Socrates, komen terecht in zulke rampen/gebeurtenissen,	
	Niet fout rekenen: συμφοραῖς vertaald als enkelvoud (ramp/gebeurtenis)	
	και en	1
	ἄλλοι alle	0
	ἄλλοι de andere(n)	0
	ὦ Σώκρατες niet vertaald als vocativus	0
	τηλικούτος zo jong / zo groot	0
	ἐν τοιαύταις συμφοραῖς niet afhankelijk vertaald van ἀλίσκονται	0
	ἢ συμφορά geluk	0
	ἀλίσκονται vertaald als verleden/voltooide tijd	1
Kolon 46		
46	maximumscore 2	
	ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῦς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία maar d(i)e/hun leeftijd belet hen helemaal niet	
	ἀλλ' vertaald als vorm van ἄλλος	0
	οὐδὲν niet(s)	1
	αὐτοῦς zelf	0
	αὐτοῦς hen zelf	1
	ἐπιλύεται vertaald als verleden/voltooide tijd	1
	Indien ook ἀλίσκονται (kolon 45) als verleden/voltooide tijd is vertaald, hier niet meer aanrekenen	
	ἐπιλύεται vertaald met onjuist onderwerp / lijdend voorwerp	0
	ἡλικία bloei van het leven / leeftijdgenoten	0
Kolon 47		
47	maximumscore 2	
	τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ. om boos te worden op/over/door het aanwezige ongeluk/lot.	
	μὴ οὐχὶ (een van) beide met 'niet' vertaald	0
	παρούσῃ participium predicatief vertaald	1
	πάρειμι voorbijgaan	0
	ἢ τύχῃ beschikking/toeval	1
	ἢ τύχῃ kans/geluk/succes	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 48		
48	maximumscore 1 Ἔστι ταῦτα. Dat is waar/zo.	
	ταῦτα hetzelfde / dezelfde dingen	0
Kolon 49		
49	maximumscore 2 Ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῶ ἀφῖξαι; Maar waarom ben je (eigenlijk) zo vroeg gekomen?	
	ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος	0
	τί wat?	1
	τί iets	0
	δὴ inderdaad/natuurlijk	1
	ἀφῖξαι kom je	1
	ἀφῖξαι niet vertaald als 2e pers. ev.	0
	ἀφικνέομαι terechtkomen	0

Bronvermeldingen

tekst 1	Plato, Apologie 39e1-41c7 minus ἐγὼ t/m νύκτας
tekst 2	Uit: Charivarius, Het einde van Sokrates
tekst 3	Plato, Symposium 220c3-221c1
tekst 4	Uit: L. De Crescenzo, Geschiedenis van de Griekse filosofie
tekst 5	Plato, Crito 43a9-c4
vraag 16	Uit: Xenophon, Apologie: Socrates' verdediging (vertaling M. Op de Coul)